Apollinaire et héraldique

Związki literatury i sztuki, wykład 2

Agnieszka Włoczewska,

Pracownia Literatury Francuskiej i Frankofońskiej

Apollinaire et héraldique

Wilhelm Apollinaris de Kostrowitzky – Guillaume APOLLINAIRE, 1880-1918

- francuski poeta, pisarz, teoretyk i krytyk sztuki polskiego pochodzenia;
- czołowy przedstawiciel pierwszej awangardy;
- autor manifestu sztuki nowej *Esprit nouveau et les poètes*;
- zrewolucjonizował poezję pod względem technicznym i metafor.

Apollinaire et héraldique

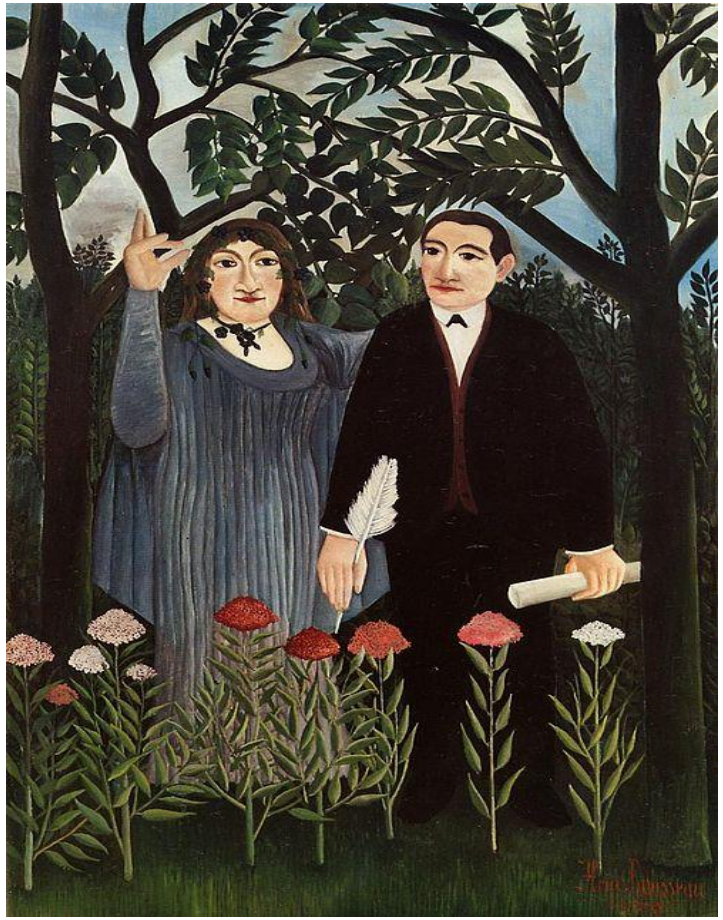

Apollinaire et héraldique

Raoul DUFY, 1877-1953

Francuski artysta-malarz, rysownik, ilustrator;

Współtwórca *Zwierzyńca, albo świty Orfeusza* (autor 30 drzeworytów ilustrujących tekst poety).

Apollinaire et héraldique

Apollinaire et héraldique

Zbiór *Bestiaire ou le cortège d'Orphée – Bestiariusz (Zwierzyniec) albo świta Orfeusza*

obejmuje 30 krótkich tekstów (wierszy) autorstwa Apollinaire'a opisujących postacie – głównie zwierzęta, ale też i baśniowe stworzenia, pod wodzą Orfeusza oraz 30 drzeworytów Raoula Dufy'ego ilustrujących każdego uczestnika świty, opublikowanych w marcu 1911 roku.

Współpraca artystów nad książką trwała przez cały 1910 rok.

Cf.:

https://fr.wikisource.org/wiki/Le_Bestiaire,_ou_Cort%C3%A8ge_d%E2%80%99Orph%C3%A9e

Apollinaire et héraldique

Na opisie wikipediowym jest porównanie *Zwierzyńca* …. do bajek La Fontaine'a: „Każdy wiersz, podobnie jak *Bajki* La Fontaine'a – przedstawia uduchowiony obraz zwierzęcia".

Sam Apollinaire wskazywał, że tradycje typograficzne inspirowały go do pracy nad *Zwierzyńcem*:

- W reklamówce (Bulletin de souscription) wydania, którą sam zredagował: „Ten sam duch, który zainspirował poetę, natchnął również ilustratora".
- W komentarzu do drzeworytów prezentowanych na Salonie Jesiennym: „cudowne drzeworyty (…), które czynią z mego Bestiariusza pracę godną najświetniejszych epok typografii".

Apollinaire et héraldique

- Orphée - Orfeusz
- La Tortue – Żółw
- Le Cheval - Koń
- La Chèvre du Thibet – Koza z Tybetu
- Le Serpent - Wąż
- Le Chat - Kot
- Le Lion - Lew
- Le Lièvre - Zając
- Le Lapin - Królik
- Le Dromadaire - Dromader
- La Souris - Mysz
- L'Éléphant - Słoń

- Orphée - Orfeusz
- La Chenille – Gąsienica-Motyl
- La Mouche- - Mucha
- La Puce - Pchła
- La Sauterelle - Pasikonik

Apollinaire et héraldique

- Orphée - Orfeusz
- Le Dauphin - Delfin
- Le Poulpe - Ośmiornica
- La Méduse - Meduza
- L'Écrevisse - Rak
- La Carpe - Karp

- Orphée - Orfeusz
- Les Sirènes - Syreny
- La Colombe - Gołębica
- Le Paon - Paw
- Le Hibou - Sowa
- Ibis - Ibis
- Le Bœuf - Wół

Apollinaire et héraldique

Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

ORPHÉE

ADMIREZ le pouvoir insigne
Et la noblesse de la ligne :

Elle est la voix que la lumière
fit entendre
Et dont parle Hermès
Trismégiste en son Pimandre

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LA TORTUE

Du Thrace magique, ô délire !
Mes doigts sûrs font sonner la lyre.
Les animaux passent aux sons
De ma tortue, de mes chansons.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LE CHEVAL

Mes durs rêves formels
sauront te chevaucher,
Mon destin au char d'or sera
ton beau cocher
Qui pour rênes tiendra tendus
à frénésie,
Mes vers, les parangons de
toute poésie.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LA CHÈVRE DU THIBET

Les poils de cette chèvre et même
Ceux d’or pour qui prit tant de peine
Jason, ne valent rien au prix
Des cheveux dont je suis épris.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LE SERPENT

Tu t’acharnes sur la beauté.
Et quelles femmes ont été
Victimes de ta cruauté !
Ève, Eurydice, Cléopâtre ;
J’en connais encor trois ou
quatre.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LE CHAT

Je souhaite dans ma maison
Une femme ayant sa raison,
Un chat passant parmi les livres,
Des amis en toute saison
Sans lesquels je ne peux pas vivre.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LE LION

Ô lion, malheureuse image
Des rois chus lamentablement,
Tu ne nais maintenant qu’en cage
À Hambourg, chez les Allemands.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LE LIÈVRE

Ne sois pas lascif et peureux
Comme le lièvre et
l’amoureux.
Mais que toujours ton cerveau
soit
La hase pleine qui conçoit.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LE LAPIN

Je connais un autre connin
Que tout vivant je voudrais
prendre.
Sa garenne est parmi le thym
Des vallons du pays de
Tendre.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LE DROMADAIRE

Avec ses quatre dromadaires
Don Pedro d'Alfaroubeira
Courut le monde et l'admira.
Il fit ce que je voudrais faire
Si j'avais quatre dromadaires.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

LA SOURIS

Belles journées, souris du temps,
Vous rongez peu à peu ma vie.
Dieu ! je vais avoir vingt-huit ans,
Et mal vécus, à mon envie.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

L'ÉLÉPHANT

Comme un éléphant son ivoire,
J'ai en bouche un bien précieux.
Pourpre mort !… J'achète ma gloire
Au prix des mots mélodieux.

Apollinaire et héraldique
Zwierzyniec, albo świta Orfeusza, dzieło symultaniczne

Nawiązania filmowe: film Mathilde Parquet i Loïc Espuche pt.: *Ibis*

https://vimeo.com/87291405

Nawiązania muzyczne: Francis POULENC

https://www.youtube.com/watch?v=2brRpZN10o8

oraz Louis DUREY

https://www.youtube.com/watch?v=R22qrxvwEj0